

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Num de Duminică

pe un an . 5 Cor.

Pentru România și

America . . 10 Cor.

Num de zi pentru Ro-

mânia și străinătate pe

un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca 20.

INSERȚIUNILE

se primesc în admnistr-

trație.

Mulțumite publice și Loc de-

schis costă fiecare șir 20 Bl.

Manuscripte nu se ina-

polază.

Telefon pentru oraș și

comitat 502.

Diplomații noștri.

Fără glumă! Ni-se pare absurd că, vorbindu-se de eventualitatea unei schimbări a stărilor politice dela noi în bine, noi nu avem materialul necesar de bărbați politici destul de bine pregătiți, pentru a ocupa toate demnitățile posibile în ierarhia statului. Să avem iertare. Noi credem tot mai contrarul; ne cunoaștem oamenii și știm cu siguranță, că dacă o fi și o fi, cum se spune și cum se așteaptă, atunci nu unul ci câte doi sau trei se vor putea găsi pentru aceeași demnitate. Lac să fie, că broaște se adună ele!

Deductia asta o facem între altele și din împrejurarea, că, în ultimul timp, specia de stătoși sau de diplomați la noi a crescut în mod incomensurabil. Oamenii cari discută cu multă abilitate și după codul perfectului diplomat european, cari din constelația puterilor, din importanța evenimentelor, sau din preținse șoapte dela vre-o persoană sus-pusă își torc firul combinațiilor subtile, s'au înmulțit, de nu mai încapi de dânșii.

Adevărat că ei vorbesc numai în tonul sibilic, vecinic numai cu aluzii în doi peri și vecinic cu frazeologie înaltă și au totdeauna aerul, că știu ce se petrece în sinul Alianței-triple, cunosc opiniile moștenitorului coroanei cel puțin și au un informator de încredere în cabinetul din Budapesta. Dar noi îi credem pe cuvânt, în privim cu admirație, când ne expun în mod misterios

înaltele lor puncte de vedere și multele lor planuri, prin cari ne lasă să privim ca printr'o sătă.

Dacă n'am avea decât motivul aces'a și totuș ar trebui să ne grăbim cât mai mult ca să ne înfigem odată, cum se cuvine, în budgetul statului și să creăm locurile necesare de activitate pentru diplomații noștri.

Ați văzut finețele homericele tratative în jurul păcii ale unora din fruntașii noștri? Par'că am face politică înaltă de veacuri încoace, atâta iscusință s'a manifestat din partea noastră. Ce bine se simt unii în cabinetul ministrului și câtă siguranță au ei în mânuirea soartei popoarelor. Politica, evident, când o înțelegi bine, se resumă la ideea simplă: dă-mi ca să-ți dau! Și iată-i la învoială. Pare-că ar fi vorbă de o moșie a lor!

Curioase făpturi diplomații aceștia. Cuvântul lor ei îl dau tot în numele poporului. Faptele lor se răsfrâng tot asupra poporului. Cuvântul lor are totdeauna gravitatea aceea excepțională a omului cu răspundere și totuș, când te gândești, cuvântul e rostit numai în numele lor căci dreptul de a se pronunța dibacii noștri diplomați nu-l au dela popor.

Cine, de pildă, i-a dat deputatului de Ceica mandatul ca să parlamenteze pentru Români cu Tisza și cu credincioșii săi? Mandatul îi l-a dat guvernul și asta îl pune

pe diplomatul român într'o lumină foarte curioasă. Cine i-a însărcinat pe eminenții noștri diplomați externi Slavici și Brote, cei cu specială vocațiune pentru controlarea concertului european, de a se amesteca în treburile noastre și a da cu nasul prin cabinetul lui Khuen Héderváry, când li-se părea că e vorba pe împărțea? N'avem cunoștință! Și nici nu ne închipuim că s'a făcut în urma unor înalte interese de stat, ci exclusiv în urma intereselor de ordin foarte personal. Oamenii bogați și cu înalta autoritate morală și politică sânt gata totdeauna de sacrificii. Ce-l costă pe dl Brote să cedeze Transilvania? E, ca și când ai zice că dl Brote cedează Creta pe seama Grecilor!

Ba nu zău: nu vi-se pare că toți diplomațiiăștia profunzi și geniali sânt, după toate cele văzute și nevăzute, un lux pentru noi? Ne costă atât de mult întreținerea lor în rolurile de sfetnici ai neamului și ne costă și mai mult enormele perturbări ce ni-le produc subțirile lor operațiuni de după culisele străvezii. Și ne supără în special prejudeciile ce ni-le aduc și decepțiile ce ni-le procură prin calculele lor, cari miroasă a tot ce vrei — afară de diplomație.

Ne vine să ne completăm rugăciunea obișnuită cu cuvintele: Ferește-ne, Doamne, de diplomații noștri, că de Unguri ne-om feri noi!

Un câne.

— Schiță de Maria Ebner-Eschenbach. —

Trad. de Horia P.-Petrescu.

(Urmare și fine).

În seara zilei aceleia fericite se duseră amândoi în crâșmă. Vânătorul jucă taroc cu medicul și cu administratorul, Crambambuli sta lungit după stăpânul său, în colțul odăii. Câte odată se uita stăpânul după el și cânele, deși se părea că doarme adânc, începă îndată să bată pardo-seala cu coada, ca și când ar anunța; Prezent! Iar când Hopp își uita de sine de bucurie și în toa cântecul: »Și ce-mi face Crambambuli?«, ca un cântec de triumf, se ridica cânele plin de demnitate și respect și ochii lui curați răs-pundeau:

Il merge bine.

Pe timpul acesta își făcea mendrele, nu numai în pădurile contelui, ci în întreaga împrejurime, o bandă de braconieri, cu o îndrăzneală nebună. Conducătorul bandei se zicea că este o persoană decăzută. Tăletorii de lemne îi ziceau »Galbenul« și-l întâlneau în câte o speluncă veștilă de ticăoșil, la rachiul lui, așa-l ziceau și veghili, cari i-au fost pe urme, ici și colea, dar nu au putut pune mâna pe el și și pândarii, de cari avea plin nepricopsiții din fiecare sat clivă.

Era poate cea mai obraznică ființă, care a dat cândva de lucru unui vânător. Trebuie să fi fost

și el cândva vânător, căci altfel n'ar fi putut spiona cu atâta siguranță sălbătăciunea și n'ar fi putut să încunjure cu a'ata îndemănare ori-ce cursă care i se punea.

Pagubele în vânat și în pomi ajunseseră foarte mari și personalul forestier era în cea mai mare turburare. Se întâmpla adeseori, ca bleții oameni, cari erau prinși la câte o călcare a rînduieilor de pădurărit, erau siliți să îndure o pedepsă mult mai aspră, decât ar fi avut-o într'alte timpuri — ba primeau dedepse, cari nu le merita aproape de loc. Domnea o îndârjire în toate localitățile. Forestierul suprem, împotriva cărui se îndrepta ura cu seamă, primea înștiințări ca să se păzească, scrise cu multă bunăvoiență. Se zicea, că braconierii s'au prins cu jurământ, să-și ia o răzbunare exemplară la primul prilej dela dînsul. El, un om resolus și îndrăzneț, nu dăte atenție vorbărilor și se îngrijă, ca să se răspândească și mai mult vestea, cum a poruncit tuturor subalternilor săi severitatea cea mai crudă și cum își ia el toată răspunderea pentru toate urmările rele, ce ar putea veni de-aci. Forestierul suprem aducea aminte mai cu seamă vânătorului Hopp ducerea în îndeplinire cât mai strictă a oficiului său și i imputa lipsa țării, la ceace bătrânul, firește, că răspânda cu un surâs. Crambambuli însă, care scripea cu ochii, la astfel de prilejuri, de sus până jos, căsca tare și disprețuitor. Forestierul suprem era doară fiul neuitatului vânător, în slujba cărui învățase Hopp meseria vînatului, și Hopp îl învățase pe fiul acesta, ca copil mic, elementele meseriei. Năcazul, care l-a avut odinioară cu dînsul, îl ținea încă și astăzi de o bucurie, era mândru pe ucenicul său

și-l iubea pe lângă toată purtarea lui severă, de care era el părtaș, întocmai ca ori care altul.

Intr'o dimineață de lunie îl găsi iarăși la o execuție.

Era în cercul teilor, unde se sfârșea parcul domnesc, care se mărginea cu »pădurea contelui« și în apropierea culturilor, pe cari le-ar fi subminat cu praful de pușcă, de ar fi fost după pofta lui, forestierul suprem. Teii se aflau tocmai în floarea lor și tocmai de florile astea se apucaseră o duzină de băiețași.

S-au suit ca niște pisici sălbatice pe crăcile pomilor minunați, au rupt crengile toate, câte le putuseră ajunge și le-au aruncat la pământ. Două femei adunară repede crengile și le îndesară în coșurile umplute deja cu mai mult de jumătate din prada furată, care miroasă atât de frumos. Forestierul turba de mânie a poruncit și a lăsat să i scuture pe băieți făcă de milă de pe pomi, oricare ar fi fost înălțimea dela care cădeau jos. Pe când se tâ-au pe lângă picioarele lui scheunându-se și strigând de durere, unul cu fața lovită, altul cu brațul scos din umăr, al treilea cu piciorul rupt, le învineți el singur pe cele două femei. Intr'una din ele recunoscu Hopp cu o groază tainică pe femeia ușuratică, de care spunea gura lumii că este iubita »Galbenului«. Când au fost luate drept zălog coșurile și cărpele femeilor, precum și pălăriile copiilor, iar Hopp a primit porunca să-i cheme înaintea judecării, n'a putut Hopp să se scape de o prevestire rea.

Porunca, pe care l-a strigat-o forestierul atunci, sălbatic ca un drac din lad, întocmai ca el încunjurat de păcătoși, cari se valetă muncii,

Nu va fi amnestierea generală. Zi-lele trecute am publicat și noi, pe baza unei telegrame a biroului de corespondență din Viena, știrea că la 18 August, când Majestatea Sa împlinește 80 de ani, se va publica o amnestie generală.

Față cu această știre a corespondenței din Viena, »Keleti Értésítő« din Budapesta publică următoarea rectificare:

»Pe baza unor informațiuni câștigate din loc competent, putem declara că știrea unor ziare, că o mare parte a condamnațiilor politici vor fi amnestiați, este exagerată. Și de astădată se vor face numai grațierile obișnuite la aniversările din trecut ale Majestății Sale și astfel vor urma amnestieri numai în câteva cazuri mai puțin însemnate«.

Iarăș la pândă. »Drapelul« din Lugoj publică în numărul său de Sîmbătă un articol de fond în care se ocupă cu articolul publicat de dl Eugen Brote în »Telegraful Român«. Organul dela Lugoj sfîrșește și acest articol cu lozinca sa — compromisă: »Să stăm la pândă«.

»Drapelul« revine în acest articol și asupra articolelor sale publicate înainte și scrie:

»La timpul său, semnalînd noi atacurile clandestine ale dlui Brote, plasate în coloanele »Tribunei« din Arad, am încheiat articolul cu vorbele că »vom sta la pândă«. Pe acea vreme se supăraseră rău »Tribuna« pentru aceste cuvinte ale noastre, în cari semnalăm »nexul causal« între atacurile lui Brote și guvernamentalizarea părintelui Mangra, încît dornică a se certa cu noi, neconținînd ne-a frecat aceste cuvinte sub nas.

Așa se vede că colegii tineri dela »Tribuna« nu înțelegeau atunci rostul scriselor d-lui Brote. Acum au prilej bogat etc«.

Așa se pare că... veteranii dela Lugoj nu-și mai aduc aminte de ceace au scris înainte. Nu-și mai aduc aminte că au crezut că e datoria lor să stea la pîndă împotriva ziarului nostru; nu-și aduc aminte că ziarul nostru a făcut în toate chestiile politice declarații categorice; nu-și aduc aminte că l-a combătut pe părintele Mangra cu cea mai necruțătoare energie și, înainte de toate, nu-și aduc aminte că ar fi fost datoria lor să înregistreze declarațiile ziarului nostru, pe care l-au bănuît pe nedreptul.

»Tribuna« a fost și acum cel dintîi ziar care a combătut articolul dlui Brote și... veteranii dela Lugoj, cu toate acestea, nu vreau să ia act despre atitudinea ziarului nostru, ci-și încheie articolul din nou cu lozinca compromisă.

porunca aceasta a fost ultimă, care a dat o forestierul în viața sa. O săptămână după asta l-a găsit Hopp tot în preajma teilor, dar — mort.

Se putea vedea din felul cum zăcea mortul, că a fost țărât aici peste mocirle și petriș, ca să poată fi întins aici ca pe năsalie. Forestierul zăcea pe ramuri tălate, fruntea o avea încrunțată de o coroana stufoasă de flori de tel, împrejurul pieptului avea tot o astfel de coroană. Pălăria se afla lângă el, plină de flori de tel. Omorătorul l-a lăsat și tașca de vînat, numai patroanele i le-a scos și în locul lor l-a pus flori de tel. Pușca frumoasă a forestierului lipsea și era înlocuită cu una ruginită ca val de ea. Când au găsit glonțul, care l-a pricinuit moartea, în pieptul celui omorât a leșit la iveală, că se potrivește tocmai în țeava puștii aștea, care i-a fost atîrnată în bătaie de joc forestierului pe spate. Hopp stete mut de groază în apropierea cadavrului mutilat. N'ar fi fost în stare nici chiar să miște din deget și creierul îi era ca lovit de gută; se uita numai lung, se uita și nu se gândi la început la nimic, și abia după un răstimp ajunse să bage ceva de samă, punându și întrebarea:

— Ce are cănele!

Crambambull mirosi pe acest mort, alergă ca nebun jur împrejurul lui, cu botul la pământ. Odată se cheală; altădată dă un țipet ascuțit de bucu-

Se pare că »veteranii« dela Lugoj și-au pus de gînd să ne dovediască nouă »tinerilor colegi dela Tribuna«, că nu sînt nici ei... veterani, ci invalizi!

Ce privilegii ademenitoare!... »Invalizii la pîndă«!

Socialiștii despre »împăcare«. Pentru deplinătatea ansamblului, dăm și glasul ziarului socialist »Népszava«, ca astfel să nu ne scape nici o notă din concertul straniu ce a stîrnit discursul contelui Tisza: Ani de-arîndul — scrie Népszava — politica nobilimii maghiare a speriat burghezimea și poporul cu stafide chestiunilor de drept public și cu stafia primejdiei naționalităților. Inzorzonându-le și exagerându-le, a reușit să abată atenția dela politica ce-și validă neîndurată interesele de clasă. N'au remediat mizeriile sociale și economice pe motivul, — și au refuzat orice drepturi democratice supt pretextul că ori din pricina Vienei și a camarilei ori din pricina naționalităților aici nu se poate face nimic. Pe vremea luptelor și-a stăpînirii coaliței chestiunea de naționalitate a ajuns pe planul al doilea și politica domnească se făcea toată în semnul chestiunilor de drept constituțional. Căzînd coalița, a dat faliment și politica de drept constituțional.

Văzînd aceasta, contele Tisza, a scos la suprafață numai decît iarăși primejdia naționalităților și acum politicienii boieri se agață rînd pe rînd în undița aruncată de el. Vezi bine, nici de o soluție a chestiunii de naționalitate nu poate fi vorba pînă nu se va fi dărîmat întîi stăpînirea de clasă, unguerească, întocmai cum incapabilă era organizația de azi a stăpînirii de clasă și pentru rezolvirea de drept constituțional. Scormonirea chestiunii de naționalitate nu e decît o apucătură de tactică pentru a abate atenția dela chestiunea reformei electorale. Că Francisc Kossuth se lasă sedus de tactica asta și scrie despre ea articole, nu ne uimește. Că însă și baronul Bánffy, care în vremea din urmă s'a declarat aderent al volului universal, egal, secret și chiar luptă pentru el, se dă de asemenea prins în cursă întînsă de contele Tisza: Imprejurarea asta e mai semnificativă.

Alegerea dela Vârșeț. Azi dimineața la orele 9 a început alegerea de deputat în cercul electoral al Vârșețului. Alegerea decurge în ordine.

rie, sare de câteva ori, latră, și ca cînd s'ar trezi într'însul o amintire moață de mult...

— »Aici, strigă Hopp, vino-aici!« Și Crambambull ascultă, se uită însă la stăpînul său în turburarea ce-a mai mare și-i zice — cum obicinula să zică vîntătorul: »Rogu te, nu vezi tu? Nu miroși?... Dragul meu stăpîn, uite! miroasă! Stăpîne dragă, vino! Vino 'ncoace!...« și dă cu botul de genunchele vîntătorului și se țîrește uitîndu-se des înapoi, ca și cînd l'ar întreba: »Imi urmezi?« se țîrește înapoi la cel mort și începe să ridice pușca cea grea și să o țîrească și să o prîndă cu gura, cu scopul vădit, să o aporțeze.

Pe vîntător îl furnică prin spate și se ridică fel de fel de presupunerii la cunoștință. Fiîndcă nu e obiceiul lui însă să-i bată capul, ba nici că i-se cade, să pună pledeci autorităților, ci, mai mult, are datorința să nu se atingă de mortul găsit, ci să-și vază de drum — în cazul acesta, să meargă la judecată — face, ce este de datoria lui.

Dupăce a fost și dupăce a îndeplinit toate formalitățile, cari le pretinde legea la astfel de catastrofe, pierzându-și o zi întreagă și chiar o parte din noapte, la Hopp, înainte de a se duce la culcare, pe căne la întrebări.

»Cănele meu«, îl zice el, »acum s'a apucat jandarmeria se caute, acum nu se mai sfîrșesc cer-

Sînt doi candidați, germanul naționalist Heegn și guvernamentalul Karátson, secretar de stat.

La orele 12 primiseră.

Karátson 410 voturi.

Heegn 330 voturi.

Turneul bărbaților de stat turc. Marienbad se anunță: Aseară a sosit aici marele vizir Pașa Hakki. Marele vizir a avut o consfătuire intimă cu ministrul de externe ungar, contele Aehrenthal, vreme de o oră și jumătate. Contele Aehrenthal a dat în casa distinsului său oaspe un dejun, la care au fost invitați șeful districtului, principele de Leobenstein, secretarul legației austro-ungare din Constantinopol, contele Defour Wa'derobe, secretar ministerial cavalerul de Frankenstein, marele mareșal de culte și instrucțiune ungar, contele Zichy, contele Deym, contele Pallavicini și mareșalul Reiniger.

De altă parte, o telegramă din Berlin anunță că ministrul de finanțe turc Djavid-Bey a sosit de acolo, ieri după amiază, cu trenul de Marienbad. În societatea ambasadorului turc din Berlin.

Cei doi bărbați de stat turci se vor afla deci în Marienbad. În lumea diplomatică se mărește cu viu interes călătoria celor doi bărbați de stat turci, atribuindu-i-se o mare importanță diplomatică, — bine înțeles, în legătură cu conflictul turco-grec.

Vești din Bucovina.

Mișcarea la sate: Schiță a duor decizii.

Stroiești, 11 August 1919

Pe cînd cel de-al 19-lea veac își trăiește deceniul, ca să intre apoi în șirul vremurilor, formînd un adevărat mozaic de evenimente pentru lumea întreagă și multe și unele și pentru România, iar altele dureroase, deosebite pentru Românii din Ardeal, acest deceniu ne oferise nouă nimic însemnat, doar o pierdere jumătate din țara noastră. Totuși nu s'a să ne lese nedumiriți. Cu mîna gîlbovită aprins dorul de viață, voința de-a nu ne conștința. Firește, n'a știut străbunul, ci noi noastre sînt prea slabe și mîna-i tremurî-

căturile. Să nu lăsăm noi altora să curețe fața pămîntului pe ticălosul, care a împușcat forestierul nostru? — Cănele meu cunoaște că ticălosul vagabond, îl cunoaște, da, da. Dar nu trebuie să o știe nimeni, asta n'am spus judecată.. Eu? Hehe!... Eu să-mi aduc povestea asta?... Asta mi-ar mai trebui să-mi pleacă peste Crambambull, care stă între genunchele lui întredeschise, își apăsă obrazul de capul malului și primi mîngăierile lui multmîne. Făcînd astea murmură: »Și ce-mi face Crambambull?« pînă s'a instăpînit asupra lui somn.

Psihologii au încercat să explice tendința cretă, care mîna pe unii omorători la fața lui, unde au săvârșit crima. Hopp nu știe de studiile acestea învățate, cu toate că umbra fără odihnă cu cănele său în preajma teilor. În z'ua a zecea după moartea forestierului a început să se gîndească pentru prima dată altceva, decît la răzbunare și s'a ocupat cu datoria contelui cu însemnarea pomilor care aveau să fie scutiți la viitoarea tăiere a pădurii.

Cum a sfîrșit cu lucrul său, își atîrnă botul pe umăr din nou și apucă pe drumul cel scurt, de-a latul pădurii, spre culturile de pînie și pîiere. În clipita, cînd vrea să pășă pe cărare, care ține de-alungul gardului de le-

Pentru cumpărare

de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

suc. EMMER FERENC

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hopp

În orice caz acele zile au fost frumoase. Căci îți ridică pieptul și te simți fericit, când auzi vorbindu-se despre timpuri de eroism. În fantasia largă și dornică de-a prinde astfel de icoane neapăs de dragi vezi mișcându-se fețe tremurătoare, și, de nu le cunoști, le simțești isvorite din lumină, mișcările lor te supui ca un copil, ce are altă voință decât de-a asculta. Și atunci simți puterea fascinantă, ce o are trecutul asupra inimilor noastre.

A fost o luptă frumoasă. Înșirați în jurul steagului treicolor pentru noi nu exista alta decât acest steag și dușmanii lui neîmpăcați Bourguignon și Rottenburg. A! Când au strigat sutele de preoți și de învățători, că treicolorul e viața noastră, și viața noastră n'au dreptul s-o lele, când îi înălțau pe case românești să strălucească departe în razele de soare, steagul românesc pe pământul românesc, trăla atâta însuflețire în țara noastră, că azi rămâi nedumirît. E posibilă atâta viață și atâtea inimi înstrăinate?

În acele vremi de înviere studenții au pornit o mișcare chemând și țărani la viață, și calea eretică ar fi fost bună, dacă nu era prea departe de inima țaranului. Cabinetele de lectură întemperate prin diferite sate nu puteau oferi poporului aproape nimic. Obicnuit cu distracții de natură, unde jocul și băutura aveau primul rol, cele câteva cărți și gazete li-se părea sarbăd, nefirec. Afară de aceea, câți puteau citi și câți aveau bunăvoința să citească? Domnii se țineau departe. Se întâlneau odată în an la așa numite baluri, petreceri populare, un lucru atât de exotic în concepția țaranului, că nici astăzi nu îți poți vorbi despre astfel de baluri fără să zîmbesc.

Și e remarcabil, că după acea epocă de naționalism puternic și însuflețire — cel puțin între intelectuali — s'au stâns repede, repede toate. Cabinetele au fost lăsate în părăsire, conducătorii se desbinară în partide, apoi acea dezastruoasă stăsiare a satelor și discreditare reciprocă — în fine a fost unirea politică a Românilor, dar ranele nu se vor vindeca nici după zece ani. Astfel, pe când se părea, că se stâng toate pentru a nu mai învia, se întemeia un nou

fel de societăți sătești, Arcașiile, cărora însă li-se pune piedecă din multe părți.

Tot în această vreme, când țaranul nu e întrebat ce-l doare orice voiește, ci numai cu cine votează, când nime nu știe de dânsul, doar aceiași studenți cu reprezentațiile teatrale și petreceri populare și — sequestrii și executorii, în această vreme întemeiază Grigori Fillmon băncile raifelsene. Admirabil în organizația lor și ar aduce mult folos, dar n'are cine le conduce. Și anume nu să calcule interesele și numărul părțășilor, ci pe lângă conștiința să-i fie dat și darul de-a explica țaranilor neînchipuitul rău, ce-i amenință din partea jidanilor, necesitatea de-a susține ei înșiși această întreprindere prin conștiinciositate și concurs. Sânt, cari n'au solvit interesele de zece ani și nime nu-i admoniază, capitalul crește și banca se descreditează înaintea poporului, căci el nu-și poate închipui o atât de rapidă suire. Astfel centrala își va fi având folosul ei, sătenii însă sânt toți în mâinile jidanilor. Dovadă monstruoasele procese de cămătărit din ultimii ani.

Au trecut două decenii și am ce cat să prindem atâtea clipe, cari să le putem numi ale noastre. Ne-a lăsat veacul al 19-lea să n'avem nimic decât momente de bucurie și multe desiluzii, ne a aflat cel de-al 20-lea cu totul despoiați, și atârână dela noi cum ne va părăsi, — dacă nu-i vom preveni noi. Când vom înțelege, că străinii n'au ce căuta nici în comerț și industrie, nici în oficiile noastre, vom hotărî ca mlădițile ce vin nici să nu se piardă în cosmopolitismul de până acuma nici să nu se înstrăineze de trupină rădăcându-se departe de popor, vom știe face din oamenii noștri meseriași, vom ști fi Români. Coborâți vă la popor, el vă ascultă. Și, dacă nu înțelege a asculta, aveți diferite mijloace pentru reușită. — Numai așa. N. I. R.

Prefect — disqualificat.

Ieri s'a întrunit în Târgul-Mureșului un juriu de onoare, supt președinția conțelului Károlyi Gyula, pentru a judeca în chestiunea cavalerescă a prefectului comitatului Murăș Turda Erősdý Sándor. După o dezbaterie agitată, președintele

a publicat sentința juriului prin care prefectul Erősdý e declarat incapabil de a da sau cere satisfacție cavalerescă.

Pe noi nu ne interesează hotărîrea aceasta a juriului; nu ne interesează nici chiar sentința de moarte socială adusă împotriva unui înalt funcționar, ci ne interesează înainte de toate antecedentele și fondul acestei chestiuni prin excelență politice, — care ilustrează din nou toată destrăbălarea de care e bătuit organismul vieții noastre administrative.

În comitatul Murăș-Turda luptă două partide ungurești: partidul coaliționist de odinioară condus acum de fostul secretar de stat Désy și de fostul președinte al Camerei deputaților Gál Sándor; și partidul guvernamental în frunte cu actualul prefect Erősdý și baronul Kemény, vice-președintele Camerei magnaților. Aceste două partide au dus unul împotriva celuilalt cea mai înverșunată luptă; o luptă aproape murdară, în care adversarii n'au fost cu nici o considerare la armele cu cari se luptă. Scandalurile sânt de mult la ordinea zilei în acest comitat. Supt coalițiile actualul prefect a fost sufletul opoziției; pe atunci protonotar comitatens, n'a voit să se supună ordinelor guvernului și a fost suspendat de contele Andrássy; acum, Erősdý e prefect și guvernamentalii de atunci sânt în opoziție și omul lor, vice-comitele, nu vrea să se supună ordinelor guvernului și e suspendat de contele Khuen-Héderváry.

Fiecare partid dispunea de o seamă de pretori, notari comitatensi și alți funcționari, împotriva cărora organele legale trebuiau să recurgă la forța branchială pentru a impune respectarea legii.

Coaliționistii de odinioară, în lupta lor împotriva prefectului Erősdý, neputând reuși cu alte arme, au deplasat acum chestia, au trecut pe terenul cavalerismului, i-au adus prefectului injurii și i-au refuzat satisfacția cavalerescă.

Anarchia din comitatul Mureș Turda dovedește mai vădit decât ori câte articole lipsa urgentă a reformei administrative, pentru a se pune capăt tuturor destrăbălărilor la cari se dedeau slujbași comitatului.

Chestia prefectului Erősdý va mai avea însă continuare fiindcă martorii lui n'au voit să la

pare, că aude mișcându-se ceva în frunziș. Încet-încet după asta însă se răspândi o tăcere zdăncă, adâncă și neîntreruptă. Era aproape să creadă, că n'a fost nimica, de nu s'ar fi uitat cănele cu așa ochi. Stetea cu părul zburlit, cu capul înfins înainte, cu coada ridicată și privea la o parte a gardului. Oho! se gândi Hopp, stai păcătosule, dacă îmi ești tu; se duse după un pom și ridică cocoșul ființei. Inima-i bătea nebună, respirația, și așa prea scurtă, era să-l părăsească, când de odată apare — minunea lui Dumnezeu, prin gard — »Galbenul« pe cărare. De geanta lui de vânat ațarnau doi iepuri tineri și pe umărul lui, de cureaua de iuht, pușca forestierului. Ar fi fost o plăcere să-l sbori pe ticălosul ăsta din ascunzătoarea sigură.

Dar nu împușcă vânătorul Hopp nici asupra celui de pe urmă cioflingar, fără să-l fi făcut atent. Sare dintr-o săritură de după pom pe cărare și strigă: Dă-te prins, păcătosule! Iar când braconierul își smulge drept răspuns pușca de pe umăr, vânătorul dă foc... Pe Dumnezeu meu, — n'a fost bună împușcătura. Flinta trosnește în loc să pocrească. A stat răzimată de pom prea mult cu capsula pusă, în pădurea jilavă — și nu dă foc.

Noapte bună de acum, își vede moartea cu ochii — gândurile astea-l străbat pe bătrân și în

acelaș timp își aruncă pălăria în iarbă... Nici alăalt n'are noroc, blăstămatul. A pierdut singura împușcătură, care o avea în pușcă și trage abea acum patroana din buzunar pentru ca să puște a doua oră...

— »Prinde-l!« strigă răgușit Hopp cânelui său: »Prinde-l, dar de cealaltă parte îl chiamă în glas cu blândețe, cu iubire — un glas, vai atât de cunoscut pentru Crambambuli:

— »Aici, aici la mine! Aici, Crambambuli!

Cănele însă... —

Ce s'a întâmplat acum s'a întâmplat mult mai repede, decât s'ar putea povesti.

Crambambuli își recunoscuse primul stăpân și a'eargă spre el, până la — mijlocul drumului. În momentul acesta fluieră Hopp și cănele se întoarce, »Galbenul« fluieră și el, și cănele se întoarce din nou și se sbate desnădăjduit într'aceiași depărtare dela vânător, ca și de braconier, cu dorul să alerge într-o parte și totodată împietrit lo ului..

În sfârșit a lăsat bietul animal lupta nefolositoare și jalnică, făcându-și un sfârșit îndoielilor, de cari era cuprins, dar fără a pune capăt chinului său. Lătrând, urlând, cu burta pe pământ, cu întreg trupul întins ca o corbă, cu capul ridicat, ca și când ar chema cerul drept mărturie

a durerii lui, se târâ — spre stăpânul său cel dintâi.

La aceasta e apușat Hopp de o poiză nebună de sânge. A pus cu mâna tremurândă capsula cea nouă — și țintește cu o siguranță liniștită. Și »Galbenul« și-a întins gura puștii spre el. Acum! acum! Asta o știu amândoi prea bine, ei, cari își poartă Sâmbetele, și țintesc atât de liniștit, ori și cât de tare s'ar sbrucluma ei înăuntru lor, ca niște vânători desemnați pe pânză.

Două gloanțe sboară. Acela al vânătorului în ținta apucată; acela al braconierului — în vânt. Vina e, că a tresărit, fiindcă a sărit cănele spre el voind să l mângăie furtunos în momentul când a tras cocoșul »Bestie!« șueră el printre dinți, cade pe spate și nu se mai mișcă.

Cel, care l a nimerit, se apropie încet. »Ai destul«, gândește el, »ar fi păcat de orice a'ice pentru tine«. Totuși își așează flinta la pământ și încarcă un glonte. Cănele stă drept înaintea lui, scoate limba afară, gâtăle scurt, tare și se uită la el. Iar când a sfârșit vânătorul și și a luat flinta din nou la mână, vorbesc la olaltă ceva, ce n'ar fi putut auzi nici un martor de pe lume, ar fi putut să fie și unul viu, în locul celui mort.

Gulere și manșete mai frumoase cură-

tește fabrica de spălat cu aburi —

„UNIO“

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102.

Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

cunoștință hotărîrea juriului, acuzând membrii lui că ar fi procedat în mod abuziv și parțial.

Amănuntele sînt următoarele:

Membrii juriului au fost din partea lui Erösdý: contele Teleki Samu și baronul Fejérváry Imre, iar din partea lui Désy și a contelui Bethlen István: Rehonzy Lörincz și contele Bánffy Miklos. Președinte a fost contele Károly Gyula.

Juriul a avut să judece asupra alor 8 puncte, parte de natură politică, parte de natură personală. Dintre acuze 6 s'au dovedit ca neîntemeiate. În două, se zice, martorii au dovedit că Erösdý ar fi săvârșit lucruri încorte.

Mandatarul lui Erösdý declară însă că juriul a procedat unilateral și n'a admis contradicțiile marturilor citați de Erösdý și a adus sentința numai pe baza declarațiile unor martori adversari personali ai prefectului.

Sentința de discalificare a produs o penibilă impresie în comitatul întreg. A făcut impresie penibilă mai ales faptul că juriul l-a discalificat pe motiv că înainte cu 12 ani ar fi împușcat pe teritoriu străin o căprioară, fără să fi avut drept de vînat!

Eri s'au prezentat prefectului mai multe deputațiuni cari l-au exprimat încrederea lor neclintită.

Demisia lui Erösdý.

Din Budapesta se telegrafiază că prefectul Erösdý a sosit azi dimineață la Budapesta, pentru a solicita o audiție dela ministrul de interne contele Khuen Héderváry și a-i pune la dispoziție postul său.

Contele Khuen va sosi numai mâine la Budapesta. Dealtminteri a declarat, prin telefon, unui redactor ca l-s'a adus la cunoștință hotărîrea juriului, dar până nu primește raportul lui Erösdý, nu se poate pronunța.

În cercurile politice de aici se crede că demisia lui Erösdý nu va fi primită.

Prieteni bucureșteni ai șovinistilor maghiari.

Supt titlul acesta ziarul »Seara« din București publică, la loc de frunte, un articol interesant din care reproducem părțile ce ne privesc și pe noi.

»Nici în Capitala țării noastre nu scăpăm de prietenii, șovinistilor maghiari. Budgetul statului

ungar este mare, toate naționalitățile nemaghiare îl umflă și numai șovinistii unguri îl consumă. An de an se cheltuiesc milioane din partea guvernului dela Peste, pentru »informarea« străinătății despre situația din Ungaria, despre fericirea incomparabilă în care se răsfață naționalitățile nemaghiare, blagoslovite cu toate libertățile câte pot să existe în largă lume.

Printre întrefînșii clandestini ai guvernelor ungurești se numără de mult și obscuro ziar german dela noi, care își zice »Bukarester Tagblatt«. De când apare, acest ziar a făcut servicii interesate politice oficiale austro-ungare și mai ales politice ungurești. Firește, când l-s'a oferit prilejul, a primit și banii guvernelor noastre, tot pentru »informarea« străinătății, dar adesea și pentru intrigi politice interne. Nici nu se puteau refuza tocmai banii oficiali ai statului, de ospitalitatea căruia uzează și abuzează gazetărașii speculanți dela »Bukarester Tagblatt«, pe cari Germanii cinstiți grupați în jurul ziarului »Rumänischer Lloyd«, îl detesta. Banii oficiali miroasă, cel mult a parfum diplomatic, iar întreprinzătorii dela »Bukarester Tagblatt« se prăpădesc după parale, dar se prăpădesc și după diplomație.

Astfel, într'un prim articol apărut de curând, ziarul cu pricina se năpustește asupra »Serei« și a »Minervei«, pe cuvînt că noi am primejdia »înalta politică« dela Budapesta, agitând în contra planului mareșal »împăcării româno-maghiare«. Chiar dacă nu sînt catolici, redactorașii dela »Bukarester Tagblatt« cunosc principiul Jezuților, că scopul sfințește mijloacele... Și cum scopul ziarului prelinș german este să servească politica șovinistă a Maghiarilor orice fel de mijloace, cât de ticăloase îi sînt permise.

Totă lumea dela noi cunoaște serviciile pe cari »Bukarester Tagblatt« le face în contra cauzei naționale românești. Astă vară, când cu infamiiile din »Pester Lloyd«, despre subvențiile pe cari guvernele noastre le ar da Românilor de dincolo, tot un redactor dela »Bukarester Tagblatt« a inventat aceste minciuni.

În trecut, sînt numeroase atitudinile perfide ale acestui ziar clandestin față de interesele vitale ale statului și ale numelui nostru.

Acuma, aceiași oameni deochiați își permit să apere pe față, în România politica șovinistă Maghiarilor, și să dea sfaturi și să tacă pe socoteala partidelor noastre istorice...

Nu cred redactorașii dela »Bukarester Tagblatt« că prea se întrec cu îndrăzneala? Sau pot șovinistii unguri, cari se laudă că ne ar fi adus ne-ar ocroti independența țării, l-au asigurat protecția consulatelor, a căror competență veste tocmai afaceriile... comerciale?..

Dar agenții străini dela »Bukarester Tagblatt« trebuie să știe, că opinia noastră publică, pe »Minerva« și »Seara« o servesc ca organe dependente, este o putere de neînvinș în chestiunile naționale și nu va tolera la înfrîngurile și obrăznicile unor năimiți ai șovinismului maghiar, pe pământul țării românești!

Gronică pedagogică.

»Părerii cu privire la planurile de învățămînt oficial.

— Cîteva reflexiuni. —

(Urmare și fine).

Expunerile următoare ale d-lui M. C. se referă la singuratecele obiecte de învățămînt primar planul oficial combătînd cu frumoase și bune argumente toate lacunele lui.

Reflexiunile și le începe cu religia. Vederile desfășurate de dl. M. C. la acest subiect — în principiu le împărtășesc și eu.

Ca să nu fiu prea lung în expunere, nu scoate în relief decât aceea în ce nu concordă cu dl. M. C.!

Dacă cere eliminarea verbalismului din studiul înlocuindu-l cu o predare vie, eu ca supt »verbalism« e a se înțelege delaturnă canismului, a răspunsului elevilor, cari se boiesc cu logica, ori mai — românește — bizare.

Dacă da! sînt și eu de acord. La regulă dl. M. C. cere un plan mai estins. Eu sînt de rerea, că cel oficial e destul de estins, numai că să fie mai pedagogic, pentru că nu cantitatea materiei, e hotărîtoare, ci calitatea.

Noi avem dorințele și aspirațiile noastre cifice modeste, de cari trebuie să ținem cont puțință — în vremuri mai norocoase, ca în timpurile de restriște.

— »Stil tu, pentru cine-l glonțul ăsta?«
— Mi o pot închipi...
— »Dezertorule, canalie care și-a uitat datoria și credința!«

— »Da, stăpâne, așa e!«
— »Ai fost bucuria mea. S'a sfârșit cu asta. Nu mă mai pot bucura de tine.«

— »Te înțeleg prea bine, stăpâne; și Crambambul se așează la pământ, își apasă capul de labele de dinainte întinse și privește la vîntor. De nu l-ar privi afurisitul de el! Iar fi făcut repede sfârșitul și ar fi cruțat durerea cănelui și a sa. Așa însă nu merge! Nu împuști într'un animal, care te privește așa.

Domnul Hopp aruncă o duzină de înjurături printre dinți, una mai urîtă de altă, își așează flinta lară la umăr, ia braconierulul lepurii cel tineri și pleacă.

Cănele l-a urmărit cu ochii, pînă ce a dispărut între pomii, se ridică apoi și urletul lui, care îi cutreleră oasele de durere, răsună prin pădure. Se întoarce de vre o câteva ori în cerc și se așează din nou ridicat lângă mort. Așa l-a găsit comisia judecătorească, condusă de Hopp pe când amurgea, ca să vadă pe braconierul mort și să-l ducă de acolo. Crambambul se dete că

țiva pași îndrăt, când se apropiară domni. Unul din ei zise cătră vîntor: »Asta l cănele d-tale.«
»L-am lăsat aici ca pază«, răspunse Hopp, fiind din rușine că spunea adevărul. — Ce l-a ajutat? Tot a ieșit la iveală, căci când a fost ridicat în căruța trupul mort și dus de acolo, se luă Crambambul, cu capul plecat și cu coada trasă între picioare după mort. Servitorul judecătoresc l-a văzut nu departe de camera mortuară, unde zăcea »Galbenule«, a doua zi, dându-l tărcoale. I-a dat una cu piciorul și l-a strigat: »Du-te acasă! — Crambambul rânji dinții spre el și dispăru, după credința omului, spre casa vîntorului. Dar n'a ajuns acolo, ci a purtat o viață ticăloasă de vagabond.

Sălbătăcl, jigărit ca un schelet, se tâie odată pe lângă locuințele sărace ale locuitorilor din marginea satului. Deodată se repezi la un copil, care sta înaintea casei din urmă, și l fură cu lăcomie o bucată de pâine, din care mânca. Copilul rămase încremenit de spaimă, dar un cățeluș sări din casă și lătră pe hoș. Acesta lăsă îndată să-l cadă prade din gură și fugi.

Intr'aceiași seară sta Hopp, înainte de culcare, la fereastră și privea în noaptea de vară lucitoare. l-s'a părut atunci, ca și când ar vedea de

partea cea altă a livezii, la marginea pădurii, căne, uitându-se neclintit și plin de dor spre cașul fericirii lui de odinioară — el, fără să știe cel mai credincios din cel credincios!

Vîntorul în hise oblonul și să duse și culce. După cîteva timp însă se sculă, se așeză iarăși de fereastră — cănele nu mai era acolo. Și iarăși voia să se dea odihnei, și iarăși se regăsi.

N'a mai putut-o suferi. Fie, ce-o fi! ...Nu o mai putea duce fără de cănele deșă. »Mi-l aduc acasă«, gândi el, și se simți ca născut la hotărîrea asta.

Des de dimineață s'a îmbrăcat, i-a spus că să nu l aștepte cu prînzul și se grăbi să plece. Cum ieși din casă se lovi cu piciorul de un pițoi pe care voia să-l caute în depărtări. Crambambul era mort înaintea lui, cu capul apăsător de pînă ușii, peste care nu îndărnise să-l mai treacă.

Vîntorul a fost nemărgăiat. Momentele cele mai bune au fost acelea, în cari putea să uite, că l-a pierdut. Cuprins de gînduri veni înțona a'unci vestitul lui cîntec: »Și ce-mi face Crambam...« Dar stătea locului la mijloc, cuvîntului, scutura din cap și zicea cu un zîmb pin adînc: »Păcat de cănele ăsta!«

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și conștință 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocnelii separate, în oricare parte a Ardealului. În privința dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la

pentru că dela Székely și Re fabricanți de mobile în Marosvásárhely

și conștință

toanelii separate, în oricare parte a Ardealului

la

E prin urmare greșit a adopta părerea, că e și salutar să conformăm planul nostru celui al statului.

Nici Introducerii ce o recomandă dl. M. C. — orientarea studiilor (materiei) — nu-i dau mare importanță.

Să motivez, chestiunea ca să avem un plan pedagogic bun, ca astfel învățătorul să știe: ce să propună, iar, cum anume să propună, să aștepte el însuși pe baza principiilor și experienței câștigate și asta cu atât mai vârstos cu cât bine știm — un metod nu se însușește din carte.

Mai vine și alt argument!

Știința pedagogiei, ca și toate științele, înaintază mereu. Cel ce se mulțumește de rezultatele finale, pe lângă că săvârșește o muncă de autumat, nu se însușește să cerceteze singur.

Practica vieții ne dovedește aceasta cu prisosință și deci e bine să ținem cont de acest lucru.

Literatura noastră pedagogică nu e tocmai așa precum ni o înfățișează dl. M. C. Cine va studia și aprofunda lucrările distinșilor noștri pedagogi: V. Gr. Borgovan, Dr. P. Pipoș și Dr. P. Spar, slăbănog dascăl trebuie să fie dacă nu în stare să și îndeplinească misiunea de învățător român.

Izvoarele străine — de sine înțeles — rămân în rezervoriu veșnic nesecat.

Argumentația dlui M. C. pentru susținerea poeziei, ca materie de religie la anul I, e foarte corectă din toate punctele de vedere și aci n'am de zis nimic.

Și iarăși omisiunile și rectificările, ce le pune în perspectivă la materia de religie a anilor II, III, IV, V, VI, sânt juste și întemeiate cu observarea, că părerea d-sale, că catechismul ar trebui exclus din școală, după mine, nu poate fi acceptabilă.

Cel drept, cea mai mare monstruozitate, ce vedeam s'a putut comite, este că planul oficial, în loc să fi pus catechismul pe anul ultim, l-a pus încă în anul IV.

Se poate, că ideea e adoptată din Biblia de Ladu—Darius, dar e greșită și ici și colo. De unde știm?

Știm de acolo, că învățăturile catechismului trebuie să ni-se înfățișeze, ca pe niște abstracțiuni din toată materia religioasă, predată până aci din istoriile biblice și istoria bisericească.

A te ocupa deodată și cu materia biblică și cu catechismul, înseamnă a aplica pedagogia pe dos.

Obiecțiunea dlui M. C., deci, relativ la admiterea catechismului în anul IV e bazată, dar nu poate fi îndreptățită procedura d-sale, atunci când pedează pentru suprimarea catechismului din cadrul religioasă.

Că catechismul cu învățăturile lui devine o monitorie pentru copii, nu catechismul e de vină, ci catehetul, care atât cu întrebările cât și cu răspunsurile, se leagă de carte ad-literam.

Catehetul și elevul să nu se agățe prea tare de carte, ce să caute, ca cu cuvintele proprii — în mod logic — să reproducă înțelesul cuprins în cele trei virtuți mari, învățând, cum se cade: neschimbat, definiția credinței, iubirii și a speranței.

Afirmațiunea lui Al. Franke: »Un dram de credință vie, prețuiește mai mult decât o măjă metrică, de cuvinte istorice«, încă nu poate servi ca deviză pentru excluderea catechismului.

Dacă din cutare întâmplare biblică — istorică (ori alte studii) i-am trezit elevului »un dram« de credință vie, mai târziu, în anul ultim al școlii, când deja am la îndemână o mulțime de dramuri de credință ori iubire vie... le cuprind în abstracțiuni, adică le pun în sistemă, iar la aceasta mai bine ne ajută catechismul.

Fără catechism »dramurile de credință vie« ar rămânea răsfețe, eventual ar evapora.

Citirea evanghellei, a psalmilor etc. iarăși nu poate suplini catechismul, a completa învățăturile cuprinse în el, mai adăugând, că noi nu ne putem măsura cu poporul german, care are un stat, o cultură, o administrație și o credință...

Prin urmare să învățăm catechismul, dar nu în anul al IV-lea.

Mai departe, sânt de acord cu dl. M. C. ce privește selecționarea materiei și pregătirea unor studii mai bazate pe istoriografia română, în special din istoria bisericească și cea profană.

Dl. M. C. ar fi de părere, ca să se omită istoria bisericească universală, luându-se exclusiv în școlile primare istoria bisericească noastră. Motivele i ar fi următoarele: importanța principiului istoric — pedagogic, în înțelesul căruia elevul trebuie să treacă prin fazele de evoluție ale neamului său și, al doilea, în acest caz s'ar putea introduce în cunoașterea temeinică a istoriei noastre și nu ar pluti numai la suprafață, cum se întâmplă acum.

Opunând principiului de mai sus principiul, că elevul din toate obiectele sau ramurile de cunoștințe întregi sau omnilaterale — convingerea, sau presupunerea dlui M. C. ca de dela sine.*

Numai pe baza cunoștințelor primite din domeniul istoriei bisericești generale prin comparație cu alte biserici și pe baza asociațiunii ideilor — între limitele permise de școala elementară — elevul (mai târziu) va ajunge acolo, ca să fină cu credință și tărie la biserică sa străbună și aceasta se impune cu atât mai vârtos cu cât un Dr. A. Bunea susține, că noi (biserica ortodoxă) de la început, am fi fost catolici (uniți) iar alții ne mai dau să înțelegem că: »Unică, biserică unită e cea mântuitoare«.

Observările, d-lui M. C. ce urmează de-acolo, se referă la rugăciunile și cântările liturgice, sfârșind: »Nu e nici de cum încântător, ca școala să mai urce numărul cântăreților (de strană);... cu prilejul pomelilor îl ia groaza pe țaranul nostru, când vede atâta puzderie de daci în jurul mortului«.

Recunosc, școala de-acel înainte, nu va prea avea timp de a forma cântăreții de strane, — dar dacă odată sânt, pentru ce ar fi ei în detrimentul bisericii s'au al școlii?

Că cântă rău și tonul le »scârțâie« !?

Bine! dar nu scârțâie la toți! Sânt cântăreții cari sânt podoaba bisericii noastre, de pildă un N. Șvarac din Bătănia și I. Moș din Șetin (cott. Cenad)

Și apoi unde e scris că toți diacii (cântăreții) dacă e vre-un mort și participă la înmormântare, trebuie să meargă și la pomana?...?

Admit, că în unele comune e uz, dar uzul nu e lege și acesta se combate dacă e dăunător — cu toate mijloacele.

Cântăreții — înțeleg pe cei buni — sânt și un mare ajutor tuturor învățătorilor noștri conducători de strane, a căror piept resimte binisor legea aponiană.

Aceștea mi sânt reflexiunile asupra studiului d-lui M. Crălniceanu, încheiat în nr. 165 al prețușii noastre »Tribuna«.

E semnificativ însă și trebuie să semnaliez, că dl. M. C. nu și a expus părerile decât cu privire la 3 (trei) studii din planul oficial, anume: religioasă (cu catechismul), istoria bisericească (alt-cum și asta aparține la acelaș loc cu catechismul) și istoria profană.

Deduc, că cu celelalte obiecte cuprinse în planul oficial e mulțumit.

Se poate, căci: Si tacet, consentire videtur«.

I. Crișan.

Din străinătate.

Jubileul principelui Nichita. Din Cetinje se telegrafiază că misiunea turcească, condusă de Hilmi pașa, a sosit la Cetinje ieri, — pentru a lua parte la serbările jubilarie ale principelui Nichita.

Misiunea a sosit la orele cinci p. m. însoțită pe opt ofițeri de pe crucișătorul Hamidje. La intrarea ei în oraș, s'au tras 19 focuri de tun: o companie de onoare a prezentat armele, muzica militară a intonat imnul turcesc. Principele moștenitor aștepta pe Hilmi pașa în fața palatului. În urmă l-a introdus în marele salon unde era așteptat de principele Nikita împreună cu miniștrii și demnitarii curții. Hilmi, cu același

*) De altmintearea principiul acesta nu exclude pe celalalt (I. C.)

onorul, a mers la ministerul de război unde i-s'au pregătit lui și suitei apartamente. Seara a avut loc un prânz intim la ministrul de război.

Președintele Fallières în Elveția. Președintele republicii franceze însoțit de ministrul Pichou a plecat luni la Bern, unde a fost primit de autoritățile civile și militare a orașului, Președintele Fallières a fost salutat prin salve de tunuri în vreme ce muzica intona Marsileza. După ceremoniile aceste a urmat salutul oficial al consiliului federativ. Pe urmă s'a făcut o plimbare cu trăsura în jurul orașului. În cursul acestei plimbări Fallières a fost aclamat de mulțime. Seara președintele a primit corpul diplomatic la ambasada franceză. La dîneul dat în onoarea lui Fallières președintele confederației Comtesse a mulțumit președintelui Fallières pentru vizita sa, accentuând că aceasta e privită ca o simpatie pentru poporul elvețian și instituțiile sale și a spus că a venit într-o vreme de completă armonie ce privește interesele politice și economice din amândouă părțile.

Elvețienii privesc această vizită a președintelui — care prin aceasta sancționează politica de pînă aci — ca cea mai sigură armă pentru asigurarea deplinei armonii dintre cele două țări. Vechea țară liberă e fericită să poată susține bunele relațiuni cu toți vecinii și e mândră că are alături o republică soră cu care poate lucra pentru realizarea idealului comun ca să poată ținea pas cu celelalte state.

O telegramă din Bern anunță că acolo detectivii au arestat azi pe anarchistul Simer, pentru că în ziarul anarchist din Lausanne a publicat un manifest ca președintele Fallières să fie asasinat. La fruntariile dinspre Italia mii de polițiști supraveghează pe călători, deoarece din Argentina poliția a fost încunoștințată telegrafic că trei anarhiști primejdioși ar fi plecat spre Italia cu gândul de-a-l omori pe Fallières. Anarhiștii ar fi înțeles afirmativ o adunare clandestină și plănuiesc un mare atentat.

Situația politică în Anglia. Prima parte a sesiunii parlamentare e terminată; legii-latorii britanici nu sânt în vacanță și ei s'au despărțit de astădată, în condiții liniștite și armonice cu totul diferite de cele în care s'au început lucrările. Dar dela deschiderea parlamentului ce de mai multe evenimente s'au petrecut! Moartea lui Eduard VII-lea și urcarea pe tron a lui George V-lea au adus suspendarea ostilităților politice și au făcut în acelaș timp ca lucrările legislative să iee o direcție nouă, neașteptată.

Liniștea și armonia cari domnesc în acest moment nu sânt și nu pot să fie decât provizorii; dar suspendarea ostilităților, amânând criza constituțională, dă opiniei publice timpul de a se manifesta, deputaților ocaziunea de a reflecta și de a și da seama de sentimentele alegătorilor, iar oamenilor politici răgazul de a și prepara planurile de campanie.

La începutul sesiunii, budgetul pe 1909—1910 nu era încă votat. Se știe pentru ce: refuzul Lorzilor de a-l vota e necesitat, consultarea alegătorilor, și noui alegeri generale au avut loc. Rezultatul a fost de a da liberalilor și unioniștilor un număr aproape egal de scaune, iar majoritatea guvernamentală se găsea compusă aproape exclusiv din giasurile lucrătorilor și irlandezilor.

Aceasta era o situație foarte grea pentru d. Aquil, care trebuie s'o spunem, știu să conducă cu multă destoinicie carul statului desperechiat. El a făcut dovadă, zic adversarii, de stabilitate și nehotărâre; el a arătat, spun amicii, o nemărginită dibăcie și miădiere. Fără a umbla cu chichițe, trebuie să recunoaștem că primul-ministru a redobândit în timpul acestel sesiuni, multă autoritate asupra Camerei comunelor, fără a reuși totuși, de a se face popular țarel. Aceasta se explică prin faptul că el este un parlamentar de primul ordin, chiar dacă, personal, nu are acel dar misterios, nedefinit, care se chiamă prestigiu. El nu este unul din acei fizionomiști politici care exercitează o influință directă asupra opiniei publice și asupra maselor.

Când parlamentul se întruni, la începutul anului, două lucruri se impuneau și reclamau aten-

ținea imediată a Camerei Comunelor: budgetul pe 1909—910, care trebuia votat și chestiunea relațiilor între cele două camere, care trebuia regulată în mod hotărât. Irlandezii, prin glasul dlui Redmond, cerea ca budgetul să nu fie votat înainte ca chestia lorzilor să nu fie tranșată. Fu un moment de îndolală și de nehotărre. Ca sfârșit, deciziile privitoare la veto a lorzilor fură votate de Comune înaintea budgetului; dar budgetul fu votat înainte de a se spune lorzilor acele hotărri — pe cari le așteaptă încă — dar ei, din partea lor votaseră, după propunerea lordului Rosebery, hotărri care declarau că un titlu ereditar nu trebuie să fie de ajuns a da, celui care îl posedă, dreptul de a legifera.

Așadar, în ambele camere fu un început de reformă constituțională; dar pe când camera de jos tinde de a știrbi drepturile camerei de sus suprimându-i veto al său financiar și limitându-i veto legislativ. Camera de sus, până în prezent cel puțin, se mărginește a studia mijlocul de a modifica constituția sa, fără a și micșora puterile. Este adevărat că d. Asquith și mulți din colegii săi sânt în favoarea unei reforme eventuale a camerei lorzilor, dar ei au fost datori să amâne această parte din programul lor pentru a și conserva majoritatea.

Era prin urmare o prăpastie între cele două camere asupra chestiunii reformei constituționale și o luptă aprigă și violentă părea inevitabilă, când moartea regelui Eduard veni să schimbe situația.

Această moarte neașteptată producându-se în mijlocul vacanței parlamentare de Rusali, rechemă pe legislatori la Westminster. Primul moment de înmărmurire trecut, ultimile datorii către suveranul defunct fiind făcute, trebuia să se reînceapă lucrul; dar înaintea mormântului de abia închis, șovăiau și o parte și alta de a ațâța conflictul; mai mult, dacă memoria unui Suveran pacificator trebuia să inspire supușilor săi idel de răbdă și unire, un sentiment de simpatie pentru noul Suveran povățuia de a nu-i îngreua începutul domniei somându-l a doua zi, după urcarea pe tron, de a lua dacă nu o hotărre, cel puțin o decizie de cea mai mare importanță înaintea căreia ar sta la îndolală un Suveran experimentat, și care și exercitează înaintele sale funcțiuni de un număr de ani.

Mai cu seamă, parlamentul avea de regulat chestiuni imediate pricinuite de schimbarea de domnie.

Trebuia să se voteze o lege de regență, o lege asupra listei civile și pe de asupra o lege asupra declarației pretinse de Suveran la urcarea sa pe tron. În fine, trebuia votat budgetul pe 1910—11.

Dar, cum chestiunea constituțională stătea în suspenzie și cum nu putea fi amănată, o sesiune de toamnă se impune.

Tot atunci se vorbea de posibilitatea unei conferințe între șeful dela guvern și cei dela opoziție, în scopul de examina chestiunea și de a cerceta bazele și posibilitatea unei cooperări în vederea reglementării chestiunii constituționale. Nu este locul aci de a descoperi de unde a venit inițiativa acestei conferințe. Se poate presupune că ea e datorită unei inspirații sau unei aspirații manifestată în cercurile înalte.

D. Asquith sondă pe șefii din opoziție și găsi la dânsii cele mai bune și cele mai pline de râvnă dispoziții. El fu mai puțin fericit însă cu partidul său, unde se aflau elemente care s'au arătat recalcitrante și ostile oricărei transacții, ori cărui compromis. El trebui atunci să-i convingă că conferința nu va regula nimic și nu va angaja pe nimeni, că singurul scop pe care ea trebuie să-l urmeze e de a căuta și de a descoperi, pe urmă de a face cunoscut punctul de contact în vederea reglementării chestiunii constituționale și în fine dacă ea nu va ajunge la nici un rezultat, ambele partide se vor găsi ca și înainte, absolut libere și că nu vor fi legate nici într'un mod.

Conferința a ținut 12 ședințe, și d. Asquith, a spus că dacă ea n'a ajuns încă la nici o soluție, rezultatul ședințelor ținute până aici a fost de a convinge pe membrii săi că e necesar ca ea să și continue lucrările.

E probabil că, când parlamentul se va întruni la 15 Noemvrie, dnu Asquith va fi în situație să spună dacă conferința a avut un rezultat pozitiv sau negativ. Și atunci parlamentul va trebui sau să lucreze la o soluție pe bazele propuse, sau să înceapă lupta întreagă prin moartea lui Eduard VII.

Este imposibil de a emite o părere oarecare asupra rezultatului eventual al Conferinței; nu se poate decât spera că Anglia va putea evita un conflict între cele două Camere și că anul încoronării nu va fi marcat prin o luptă constituțională de o asemenea gravitate.

Această întrunire a conferinței este cu siguranță un succes pentru d. Asquith, ca și votul legii prin care s'a modificat formula declarațiunii regale.

E foarte lăudabilă adresa cu care d. Asquith, a manevrat pentru a face să se adopte această lege în ultimele momente ale sesiunii. Aceasta fu unul din cele mai frumoase exemple de tactică parlamentară.

Pentru a și satisface partidul și a păstra în mâinile sale o armă puternică, în lupta Comunelor contra Lorzilor, d. Asquith a lăsat sesiunii de toamnă votul final a budgetului pe 1910—1911.

Acest procedeu, când l-au întrebuințat Lorzii, a fost declarat imoral și anticonstituțional de către liberalii cari îl găsesc foarte regulat astăzi.

INFORMAȚIUNI

Central Un A R A D, 16 August n. 1910.

— **Ce se petrece la Vălenii-de-Munte.**
»Neamul Românesc« scrie: În târgul Vălenilor-de-Munte, departe de zgomotul pretențioaselor petreceri de vară, se succedă evenimente într-adevăr înălțătoare. E unic — după știrea noastră — spectacolul pe care l oferă tinerii români veniți aici din ținuturile cele mai îndepărtate, înfruntând atâtea piedeci despărțitoare, numai politicește, dar, până mai ieri, din nenorocire și sufletește. În sala de cursuri, la masă, în grădină, ai prilej să vorbești, să studiezi mai bine decât din ziare și din volume chestiile cele mari și dureroase ale neamului, și mai ales să legi prietenii, deocamdată personale, care însă în scurt timp se vor putea preface în legături colective..

Un adevărat eveniment a fost vizita a 25 coriști ai societății Lumina din Cernăuți. În seara de 29 Iulie v. iubiții oaspeți au dat în localul școlii de băieți un concert mai presus de toate așteptările. Frumoase voci bărbătești, energie și duioșie, disciplină și mai presus de toate suflet — suflet românesc, răscollitor al trecutului și trezitor de speranțe în viitor. Au plăcut între altele și din motivele de sus arătate: Frate, frate de stejar și Dorul de Is. Vorobchievici, Tatarul de St. Noievici, Hora dela Plevna de d. G. Ucrainei, conducătorul corului și la urmă, în mijlocul însuflețirii generale, Cine trece Oltul mare.

Intr'un cuvânt a fost mai mult decât o petrecere, a fost un triumf al artel, al disciplinei, al geniului românesc, atât de persecutat de unii și atât de nesocotit de alții.

— **Bustul lui Creangă.** Din Iași scrie: Comitetul de ridicare a unui bust al lui Ioan Creangă, neîntrecutul povestitor, întrunit la dl A. C. Cuza la Iași și a pus prin adresa formală ca dl Arhitect N. bert Cugler, care s'a oferit a face gra macheta lui Creangă admisă de comitetul din 1906, să procedă de urgență la așezarea în bronz pentru a se putea așeza cursul lunei Septemvrie în una din piețele Iașilor și a fi inaugurată odată cu statuia M. Cogălniceanu, serbările jubiliare ale Universității și statuia lui Cuza Vodă.

Au luat parte la ședința d-nii C. Onu, rescu, casierul comitetului, Dr. Pan, Com. A. C. Cuza și Gh. Ghibănescu.

— **Contele Khuen în Budapesta.** M. telegrafează din Budapesta: Contele Khuen, mul ministru, sosește dimineața la Budapesta unde în 18 August, în onoarea monarhului, da un mare prânz de gală, la care vor fi prezente toate notabilitățile din capitală.

— **Recepțiunea delegațiunii engleze la Sinaia.** Ni-se telegrafează din Sinaia: Mâne sosește aici o delegație engleză având misiunea specială de a adresa la cunoștința domnitorului român urcarea pe tron a regelui Gheorghe al Angliei. În onoarea oaspeților străini mâne seara avea loc la castel o mare serată muzicală.

— **Incendiul expoziției din Bruxelles.** Ingrozitorul incendiu care a izbucnit Duminecă trecută în expoziția universală din Bruxelles a distrus complet pavilioanele expoziției engleze, halele de vânzare din expoziția belgiană, toate sforțările supra omenești ale pompierilor focul a mistuit și o parte dintre celelate pavilioane, paguba e mai simțită însă la expoziția engleză, franceză, daneză rusească, norvegică, italiană, japoneză și chineză a căror pavilion a fost complet consumat de flăcări împreună întreagă aripa stângă din Avenue des Nations. Uterior s'a constatat că focul a făcut un neînsemnat în pavilioanele Austriei, Rusiei, Turciei și Americii, totodată în cel în care focul a fost localizat îndată ce izbucni. Că de electrotehnic a Bruxellesi, unul dintre cele mai frumoase și mai costisitoare a fost cu totul ghințit de elementul mistuitor. Publicul era mare pericol mai ales în partea veche a orașului, din cauza străzilor de tot strâmte. La izbucnirea focului a fost o panică teribilă, oamenii își rupeau hainele de pe ei întrecându-se să scape mai de grabă.

Cauza incendiului se credea că e jocul de bengalic care se aranjase Duminecă, alții credeau că a fost provocat de o schintee de sârmele electrice. O telegramă de astăzi însă întărește tot mai mult presupunerea că focul a fost pus de vre o mână dușmană, că a izbucnit într-o parte a orașului unde era puțin păzit și unde nu se aflau de loc combustibile. Faptul acesta întărește mult mai mult ideea că focul a fost anume pus.

Pagubele sânt enorme și se mai adăugă prin jaful bandiților de ocazie, cari în marea primejdiei luau ce le venea la îndemână și se reau. Poliția a arestat pe mai mulți indivizi prinși jefuind juvaerile, unul însă a scăpat buzunarele încercate de diamante. La izbucnirea focului lumea credea că paguba se urcă la mult cinzeci de milioane, din telegramele noi însă reese că după cele mai modeste coteli paguba se urcă la peste o sută milioane. Singură Anglia preînde guvernului șaptezeci și cinci de milioane despăgubire.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de ciasornice și giuvargiu
al lui ► **Husznik János** ◀ îl continuu eu.

Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint
tabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc
după comandă medicală.

venul a asigurat lucrurile espuse și multe societăți de asigurare vor suferi pagube enorme pe urma acestui dezastru.

Un martor ocular povestește că pe când a izbucnit focul în jurul expoziției se adunase o imensă mulțime de oameni împedecând astfel eradarea celor cuprinși de foc. Cei cari alergau din expoziție își acopereau capul cu umbrele, și balne ca să nu fie prăjiți de ploaia de scântei ce cădea cu nemiluita. La ceasurile zece din noapte căldura era insuportabilă, la o sută de metri abea puteai să stai lângă foc. În paviloanele cuprinse de foc se aflau comori întregi. Autoritățile au scăpat multe lucruri de valoare, cea mai mare parte a lor însă a fost consumată de flăcări. Copla primăriei din Bruxelles, lucrată în diamant în atelierele din Amsterdam care singură făc a un milion, s'a prefăcut în scrum.

Conducătorii expoziției au hotărât ca aceasta să rămână deschisă și pe mai departe căci la caz contrar expoziții vor cere despăgubiri. S'a constituit o societate pe acții pentru vinderea obiectelor de intrare la expoziție, cu un capital social de douăzeci și cinci de milioane și s'au început pertractările pentru luarea măsurilor de apăsă. Societatea stă sub patronajul guvernului.

O telegramă din Bruxelles anunță că nici un om n'a căzut jertfă incendiului. S'au registrat peste tot 20-30 de oameni ușor răniți.

Primarul din Bruxelles a adresat tuturor cetățenilor cinstiți al orașului un manifest în care sunt rugați să dea autorităților tot ajutorul posibil pentru prinderea jertfitorilor expoziției, și să verificază totodată să nu cumpere obiecte suspecte.

Moartea tatălui dlui Tache Ionescu. Din București ni-se telegrafiază: Erl, Luni, dimineața la orele 7, a încetat din viață la locuința sa din calea Victoriei bătrânul Ghiță Ion, tatăl dd. Tache Ionescu, șeful partidului conservator-democrat, Dr. Toma Ionescu și Victor Ionescu, directorul ziarului »Acțiunea».

Ghiță Ion era un bătrân simpatic și foarte respectat de întreaga capitală. Moare în vârstă de 83 ani, din cauza pneumoniei. S'a telegrafiat de urgență fiilor săi în Aix-les Bains și la Vichi.

Inmormântarea va avea loc Joi sau Vineri.

Știri din domeniul aviației. Se anunță că pentru marele premiu al ziarului »Matin» în grupa a cincea a sburat. Aubrun la 5h 6'42", Leblanc la 5h 11'5", Leganeaux la 5h 5'9" dimineața. La un clas după plecarea aviatorilor din Amiens a venit știrea că Leblanc a sosit la 6h 25' și Aubrun la 6h 35'. Aviatorii au fost primiți cu ovăși călduroase din partea publicului adunat pentru întâmpinarea lor.

Măsuri în contra holerei în România. Din Iași ni-se scrie: O persoană sosită în Iași din Kișinău, comunică, că știrile privitoare la întinderea holerei în Rusia, sânt exagerate, și că dacă aceste știri atât de alarmate, se publică în zărele românești, este că ele vin dela agențiile de informații ruse, care au se vede vre-un interes, să denatureze adevărul. Ceea ce e sigur și exact, este că la Kișinău nu este nici un caz de holeră, ne declară persoana sosită din Rusia, deci la Ungheni-ruși, nici atât.

La Odesa, sânt cazuri, însă multe de holeră. Cazuri constatate au fost în localitatea numită Bălți.

Cu toate acestea, în România se continuă luarea măsurilor de prevenire.

Di V. G. Morțun, ministru ad-interim la interne, a chemat reprezentanții presei la o audiență, făcându-le următoarele comunicări:

Ministerul de interne se adresează către proprietarii bogați, arendașii și locuitorii cu dare de

mână ca să ajute populației sărace, cu bani, la scoaterea gunoaielor și la curățirea curților deoarece aceștia în lipsă de parale, preferă să stea și în mizeria gunoaielor și a murdăriilor. La Odesa fiind ciumă s'a comandat un nou aparat de sulfurizat sistem Claiton, care va servi la desinfecțarea vapoarelor ce vor sosi în porturile noastre din această localitate. El costă 15.000 lei. Un asemenea sulfurizator mai avem la Sulina.

Pentru cele 6 județe cari sânt în mai mare primejdie, s'a comandat telegrafic cerându-se în același timp și transportul cu mare viteză, 6 etuve.

Di Morțun, a dispus ca direcția generală a serviciului sanitar superior, să comunice imediat ziarelor în cazul când s'ar ivi vre-un caz, dar cu aceasta ocazie roagă zărele ca să nu mai înregistreze știri cu privire la această boală, de natură a alarma populațiunea. Ministrul de interne a istorisit apoi un mod de combatere a holerei la Rotterdam.

Într'un cartier din acest oraș îmbolnăvindu-se de holeră o persoană, celelalte 179 din apropierea sa au fost izolate imediat în spitale și astfel groaznică boală nu a putut să ia proporțiuni mai înfînse. Di Morțun, a promis că va lua măsurile cele mai energice pentru combaterea acestui flagel amenințator.

Cununie. D-soara Anica Beldean din Căcova și dl Ștefan Gligor din Băgău își anunță cununia ce va avea loc la 28 August n., orele 3 d. a., în biserica gr. cat. din Băgău.

Urările noastre de bine.

Un metal periculos. În metalurgie s'a făcut acum în urmă o descoperire senzațională. Se știe că inginerii studiază cu mult interes amestecul ferului topit cu siliciu, spre a obține ferosiliciu, ce se întrebuințează pentru dresul oțelului și chiar al fontei simple.

Ferosiliciu se obține nou în usinele metalurgice comune sau prin topire în cuptorul electric. Experiența a dovedit încă că ferosiliciu obținut pe cale electrică explodează pe neașteptate din cauza vaporilor de hidrogen fosforat. Dar în convenientul ferosiliciului nu e numai atât; el e un focar pestilențial de boală. Astfel pe un vas care transportă dela Anvers la New-york o încărcătură de ferro-siliciu s'au îmbolnăvit 50 de pasageri, dintre cari au murit 11, fiindcă se aflau pe bord lângă lăzile cu ferro-siliciu. Cazul acesta s'a mai repetat, când au murit și doi copii.

În urma acestor triste experiențe metalurgia va reuși la prepararea fero-siliciului pe cale electrică, ce se întrebuințează numai în tehnica franceză.

Vorba ăluia. Ce înseamnă: «s'a făcut teacă de pământ?» Știm că se întrebuințează această zicătoare, când cineva nu spune nimic, nu mai dă nici un semn de viață, etc. După romanul lui J. O. Rodionof »Crima noastră» pare a fi un obicei ce se înfînște și la Ruși. Rodionof povestește cum mai mulți țărani răi, niște haimanale dintr'un sat, omoară pe unul Ivan. Dă peste dinșii tocmai în timpul faptei alt țaran Demin. Ucigașii îi dau să aleagă: Ori să jure luind pământ în gură că nu va vorbi nimănui despre omor, ori să-l uciză. Demin jură.

Acest jurământ, zice Rodionof, îl socot țeranii ruși ca deosebit de grozav.

E de crezut că și zicătoarea noastră e rămășiță din astfel de obicei străvechi.

Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochișoare, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cronica socială și artistică.

Teatrul în Timișoara. Tiuerimea română din Timișoara-Elisabetin invită la petrecerea de vară împreună cu reprezentăție teatrală, ce va avea loc la 28 August n., în sala »Novotny» din Elisabetinul Timișorii. Începutul la orele 8 seara. Se va juca »Idil la țară», comedie într'un act, loc de M. Baiulescu.

ECONOMIE.

Școalele de specialitate pentru agronomi.

Se apropie începutul unui nou an școlar. Va fi deci, credem, de actualitate și de interes a ști ce școale de specialitate pentru agronomi există în Ungaria, spre cari ar putea fi îndrumați mai ales copiii țăranilor noștri, absolvenți de școale elementare, dar dornici de învățătură.

Școale de specialitate pentru agronomi sânt la noi în țară mai multe, între cari cele mai numeroase sânt școalele agronomice de stat.

Astfel de școale sânt în total 18, dintre cari în ținuturi locuite de poporul nostru sânt 5 și anume în Geogiul-de jos, Lugos, Sânmiclăușul mare, Șimleul-Silvaniei și Csik-szereda.

Școale agronomice susținute de corporațiuni mai sânt în ținuturile locuite de poporul nostru în Bistrița, Feldioara și Mediaș.

Condițiile de primire în aceste școale sânt: scrierea și cetirea, 16 ani împliniți și constituția corporală corespunzătoare. Sânt preferiți copiii de agronomi.

La școalele de stat sânt și locuri gratuite, la cari se admit flăcăi tineri, săraci și harnici, cari pe lângă îmbrăcăminte, beneficiază și de întreținere gratuită, ba primesc tot la 1/2 an și o despăgubire pentru munca prestată.

Cererile pentru obținerea de locuri gratuite trebuie adresate pe calea direcțiunii școlii respective la ministrul de agricultură și trebuie alăturate al petiție: 1. Atestatul de botez; 2. Atestatul școlar; Atestatul de moralitate; 4. Atestatul de paupertate și 5, declarația de învoire a părinților.

Ceice reflectează la locuri pe plată trebuie să anunțe simplu în scris sau în persoană la direcțiunea școlii agronomice, la care doresc să fie primiți.

Afară de școalele agronomice mai sânt: Școalele speciale pentru lăptărit și anume în Sárvár (com. Vas), din care ies maestrul brânzari și untari, azi foarte căutați pretutindena.

Școale pentru formarea de lucrători de lăptării: în Kisbér pentru bărbați și în Nagyszécheny pentru femei.

Școale pentru grădinărie cu totul 4, în ținuturile românești în Nagybocksó (Băcicoi, com. Maramurăș) și în Turda. Scopul este a crește în mod practic muncitori de grădină harnici. Durata cursului este de 2 ani. Absolvenții acestei școlii în urma pre-

Favor extraordinar începând cu azi.

6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.

6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.

Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.

Pentru fotografiile de nunta, cadrul gratuit.

Atelier artistic pentru fotografii

E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

gătirii, ce primesc, pot ssoate prin munca lor rațională de pe un jugăr atâta folos, cât alții de pe 10.

Școale de viierit de un an sânt 4 dintre, cari în ținut românesc una, în Miniș (Ménes, com. Aradului); de doi ani sânt trei în Diosâg (Bihardiószeg), Pojon și Agria; de 3 ani, una, în Aiud.

Curs pentru măestrii de pivniță de 2 ani în Budafok și

Școa'e speciale pentru păduri, 4 la număr, dintre cari una în ținut românesc, în Gurghiu (Görgényszentimre, com. Murăș-Turda).

Școalele acestea de specialitate au fost până acum foarte puțin frecventate de fii țărănilor noștri, deși ele oferă absolvenților ei mari avantagii și ar putea contribui cu timpul mult la întărirea clasei noastre de mijloc, de care sântem până acum atât de lipsiți, dar la a căreia formare trebuie să ne euegăm și să lucrăm stăruitor.

Să îndrumăm deci pe fii țărănilor noștri spre aceste școale practice!

«Revista Economică».

Premii pentru cai de prăsilă. Comisiunea pentru prăsilul cailor a comitatului Sibiu ne aduce la cunoștință, că va aranja Luni în 12 Septembrie n. c. la 7 ore a. m. în Piața veche de cai din orașul Sibiu o premiare pentru prăsilă de cai, împreună cu împărțire de premii în bani și diplome de laudă.

1. Premii în bani sânt destinate numai:

a) pentru atari iepe în etate dela 4—12 ani, prezentate împreună cu mânzi deplin lăptați, cari sânt bine nutrite, sănătoase, puternice și posed recerînțele pentru o lapă aptă de prăsilă; mai departe

b) pentru astfel de mânze, în etate de 3 ani, cari promit o deosebită facultate pentru prăsilă; în fine

c) pentru alți mânzi și mânze mai tineri, dar în toată privința eselenți, cari nu sânt amintiți supt p. a) și b).

2. Iepele precum și mânzii, ce vor concura, sânt a se prezenta în ziua numită până la ora 6^{1/2} a. m. pe locul numit și a se posta în rând.

3. Despre fiecare iapă sau mânz trebuie să se arete atestatul comunal, prin care se dovedește că respectiva persoană ține iapa și mânzul înfățoșat de 6 luni în proprietatea sa precum și țidula de mânzit.

4. Premii în bani și diplome de laudă primesc numai acei proprietari, cari locuiesc pe teritoriul comitatului Sibiu și pot dovedi, că mânzul sau iapa înfățoșată la premiare a fost crescută de el însuși sau e cel puțin proprietarul lor de 6 luni.

5. Premii în bani se dau:

A) Pentru iepe cu mânzi bine lăptați:

- a) un premiu . . . de 70 coroane
- b) » » . . . de 60 »
- c) 2 premii . . . de câte 50 »
- d) 2 » » » 40 »
- e) 3 » » » 30 »
- f) 4 » » » 20 »
- g) 5 » » » 10 »

B) Pentru mânze de 3 ani:

- a) un premiu . . . de 50 coroane:
- b) » » . . . » 40 »
- c) » » . . . » 30 »
- d) » » . . . » 20 »
- e) 2 premii . . . de câte 10 »

C) Pentru mânzi de calitate eminentă supt 3 ani.

- a) 2 premii . . . de câte 40 coroane;
- b) un premiu . . . de 30 »
- c) 4 premii . . . de câte 20 »
- d) 5 » » » » 10 »

6. Diplomele de disribuit sânt anume: diplomă de clasa I de aur, diplomă de clasa II de argint, diplomă de clasa III de bronz.

Apelăm la cărturarii noștri dela sate etc. să indemne pe economii noștri de cai să ia parte la această premiare, dela care numai foloase pot avea.

Sibiu, la 7 August n. 1910.

Comitetul centrul al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu».

Pant. Lucașu,
prezident.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 9 August 1910.

Prețul cerealelor după 100 [kg. a fost următorul:

Orta nou	
De Tisa — — — — —	21 K. 50
Din comitatul Albei — —	20 » 70
De Pesta — — — — —	20 » 50
Bănățianesc — — — — —	20 » 40
De Bacica — — — — —	20 » 70
Secară de calitate I. — —	14 » —
Orzul de nutreț, calitate I.	12 » 75
Ovăs de calitate I. — — —	14 » 95
Securuz — — — — —	11 » —

BIBLIOGRAFII.

La librăria «Tribuna» se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Culegere de diferite cântece cuprinzând: hore, doine, sârbe, cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse. Intocmită de Ioan I. Ciurcu à 70 fil.

Albumul Burea à 7 coroane + 30 fil. porto postal.

Album în amintirea canonicului Augustin Bunea. Edat de clericii din seminarul Buneivestiri à 7 cor. + 30 fil. porto.

Amintiri dela «Junimea» din Iași. Vol. II de G. Panu à 3 cor. + 20 fil. porto.

Biblioteca «Lumina» à 30 fil.

No. 1 Em. Gârleanu. Trei vedenii.

No. 2 H. de Balzac. Călăul. Traducere de A. Mândru.

No. 3 Ion Agârbiceanu. Prăpastia.

No. 4 Paul Heyse. Prinșonierii. Tradus din nemțește de Alexandru Franzescu.

Publicația «Ligei culturale» pentru ajutorarea înundațiilor din Bănăt à 1 cor.

Biblioteca «Lumen» a 15 bani, plus 5 fileri porto.

Nr. 21 L. Tolstoi, Știința și Religia.

Nr. 22. I. Turgheniew, Destinul.

Nr. 23. Ernest Haeckel, Originea omului.

Nr. 24 Edgar Poe, Moartea roșie și alte nuvele extraordinare.

Nr. 25. Voltaire, Sufflete și alte schițe filozofice.

26. Ch. Darwin, Lupta pentru existență.

27. Ch. Baudelaire, Poeme în Proză.

28. La Rochefoucauld, Filozofia vieții.

29. Cervantes, Căinii din Valladolid, nuvelă.

30. E. Metchnikoff, Câteva chestiuni științifice.

31. L. Tolstoi, Să nu ucizi.

32. Buffon, Omul și natura.

33. Maxim Gorki, Revellonul. O noapte de toamnă.

Nr. 34—35 C. Rădulescu Motru, Naționalismul.

Cum se înțelege. Cum trebuie să se înțeleagă.

36. G. Dobrogeanu Ghera.

Din trecutul depărtat.

Nr. 37. Dr. Bernheim, Hipnotismul.

39—40. Dr. N. Leon, Moniste.

Dr. Onisfor Ghibu Der moderne Utraquismus oder Die Zweiprachigkeit in der Volksschule à 2 coroane plus 10 fileri porto.

C. Tutoveanu. Albastru. 1.—

Ioan Adam. Aripă tăiate 2.—

N. Iorga Istoria literaturii românești vol. I 5—
N. Iorga » » » » » vol. II 5—
N. Iorga: Les dernieres elections en Hongrie et les Roumains. (Iuin 1910) 20 fil.
La Librăria Tribunei să află de vânzare:
Convorbiri Literare à 1.75 + 10 fil.

I. Russu-Șirianu: La Roma, schiță din călătorie » 2—

Dr. E. Babeș: Diaagnoza » 3—

A. Cosciuc: Nutrirea animalelor de casă (op. premiat) » 19—

A. O. Maior: Bibliot. copiilor, vol. II. » 19—

» » » » v. III și IV. » 1—

Biblioteca Lumina à 30 fil + 5 fileri

Nr. 1 Em. Gârleanu, Trei Vedenii.

Nr. 2 H. de Balzac, Călăul, traducere

de A. Mândru.

Nr. 3 Ion Agârbiceanu, Prăpastia.

Dr. Vasile Suci profesur, Hipnotism și Spiritism. Studiu critico teologic 1 cor. 50 fil.

Biblioteca Nouă à 75 fil. plus 10 fil. porto

No. 2. Guy de Maupassant Domnișoara

No. 3. Antonio Fogazzaro. Dragostea

rege.

No. 4 Leonid Andreev, Răsul roșu.

No. 5 Guy de Maupasant, Yvette.

No. 6 Maxim Gorki, În stepă.

Tot dela librăria noastră se mai pot procura

recvizite de scris, hârtii de epistole cu

foarte ieftine, precum și cărți de literatură și

scrieri complete, romane, nuvele, poezii traduse

ceri călători etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10

30—20 fileri pentru porto. postal.

Comandele de cărți etc. precum și prețurile

să se adreseze către: Librăria «Tribuna»

Arad str. Deák ferencz 20.

Posta Administrației.

Ioan Batuca Galeș. Mai aveți de plătit 6 cor. până la finea anului curent.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.
«Tribuna» institut tipografic, Nichin și c.

Un candid. de advocat

cu praxă, află aplicare momentană în cancelaria mea, pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Dr. Enea Andrea,

advocat în

Nochrich—Ujegyház, (Szeged)

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

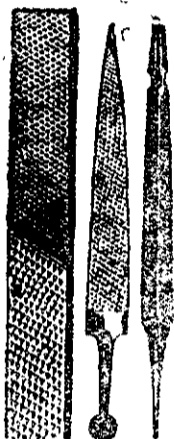
ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Zini János atelier de pictură de sticlă
 Budapest IV. Úrókút 79.

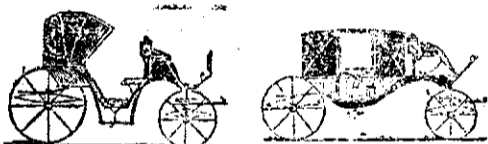
Imi lau îndrăneala a atrage aten-
 tiunea on. publico asupra atelierului
 meu de pictură de sticlă.
 Ca specialist fac geamuri de biserică,
 pictură de lux pe geamuri de saloane,
 verande și sufragerii.
 Mai departe plumbuit de lăcă, gra-
 vuri pe sticlă și rame de aramă, pre-
 cum și alte obiecte în bransa aceasta

● **STEIN MIKLÓS** ●

fabrică de tăiat pile
Oradea mare — Nagyvárad.
 Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
 cianților atelierul său de tăiat
 pile bine aranjat, unde se pregătesc
 pile mici și mari din oțel vărsat
 de prima calitate etc. Primește spre
 scobire pile mici și mari vechi cu
 prețuri ieftine.

Urmașul lui P. SORS
FRANZ AGNICSEK
 Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Își recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de
trăsuri și curelărie
 pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la
 trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

ROTH JÓZSEF
 măestru de sculptură în piatră,
 — Segesvár, Sellergasse —

Recomand on p. t. public depozitul meu bogat și
 bine asortat de
Monumente de morminte,
 din diferită marmoră granit, syenit,
 labrador și piatră tare de arină, etc.
 cu prețurile cele mai moderate.
 Mai departe mă recomand pentru executarea a tot
 felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea.
 Schițe și preliminare de spese stau fr. la dispoziție.

Gustav Vilhelm prima fabrică de
 toare și figuri de gh
 înființată în anul 1862 și premiată în anul 1903 cu medalia de

Nagyszeben, Wagner-gasse Nr. 5.

Își recomandă bogatul asortiment de
cuptoare în cele mai moderne
 culori și forme, totasemenea gravuri
 ornamentale și sculptură în execuție
 promptă și conștiințioasă. Se fac tot-
 felul de reparaturi și reformări, ince-
 pând dela 10 Cor., pe lângă garanție.
 Clientela din Alba Iulia și provincie
 dorind a o câștiga pentru totdeauna, va
 avea favoruri în ce privește prețurile, atât
 a cumpărături noi cât și la reparaturi.

Primum institut sudungar de auritură
 a lui **E. I. SPAN**
 sculptor și auritor
TEMESVÁR - Erzsébet
 strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu
 de aur în București, și cu alte medalii
 gint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:
 — **iconostasuri, altare**
amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea și aurirea iconostas-
 vechi, altarelor, a jertfelnicilor și
 voanelor, precum și a tot felul de lucr-
 — — — bransa aceasta. — — —

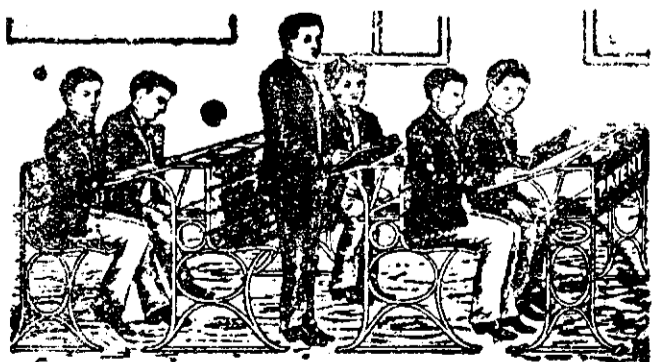
Fabricație proprie

La o haină de primăvară
 sau vară se cere
un cortel elegant
 și modern sau un
en-tout-cas.

Firma:

Th. Schmid
 Sibiu (Nagyszeben) Reispargasse

oferă cel mai bogat asortiment de modele admirabile și
moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile
 mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.
 Comande prin postă prompt.

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune
 materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție
 rează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cel mai

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

zidiri, instalare de apeduct și canalizare în
ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.pregătește cordoane pentru râuri, trepte
balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Repara de țevi pentru apeduct. Jațuri
fără miros. Pissoare, spălătoare, odăi
baie și aranjare de ori-ce sistem
— pentru încălzire centrală. —NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen
automat cu ajutorul acetilenului sau oxii-
genului, prin ce obiectele stricate pregătite din
fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul
se pot repara ușor, conform scopului.**Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați**

Oradea-mare — Nagyvárad.

Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

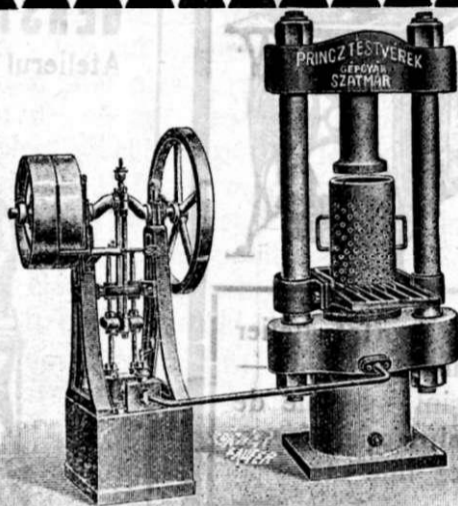
Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai
mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar F e r e n c z i din Cluj. În urma
experiențelor câștigate pregătesc neexceptionabil și cu prețuri moderate **ghete**
americane și franceze **pentru bărbați, femei și băieți**, mai pregătesc și **ghete ortho-
pede** conform ordinilor medicale pentru picioare bolnave, apoi **ciuzme elegante** (ciobote)
pentru vânători și pentru călărit. — La comanda din provincie este de ajuns trimiterea
unei ghete folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distincă stimă:

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.Mașini de cusut pentru trebunțe
casnice sau in-
dustriale, de cea mai bună fabricație.**biciclete și
gramofoane**se pot cumpăra cu
prețuri moderate

plătire în rate favorabile la

Bodor Bélamagazin de mașini de cusut
și biciclete în

Băgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

- Pregătește petrine și orice mașini
- pentru stors olei, măcate cu apă
- mașini de desghioat, sfărmat
- și prese, pe lângă asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tractație circumpețială. —
- ■ Instalăm mori pe tain,
- ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■

— — — Picturi academice decorative proprii. — — —

Adolf Gündisch pictor bisericesc și
văpsitor de chenare

Saggasse 28. Sibiu - Nagyszeben. Bachgasse 8.

Se recomandă pentru împodobirea bisericilor în
orice stil, altare, icoane, frescuri, prapori etc., apoi
văpsirea a **orice fel de firme** atât din lemn, tinichea
sau pânză, cât și cele mai frumoase **firme de sticlă**,
deasemenea primește renovarea și colorarea radicală
a iconostasurilor, stranelor, tribunelor et. marmorarea
sau aurirea lor cu culori de aur veritabile, cari își
păstrează fața. De-aseamenea se primește pe lângă
prețuri culante, restaurarea artistică a tablourilor vechi.

Comandele din provincie se eșeptuiesc prompt și conștiințios.

Să sprijinim industria locală și din țară.

Anunțăm on. clien-
telă că avem încă **2 mașini de treierat**
cu putere de 8 cai și **2 mașini cu putere de 4 cai**,

pentru încălzit
cu pae, lemne,
sau cărbuni, pe
cari le putem
imediat pune
la dispoziția
celor cari au
lipsă de ele.
Garantie.

Condițiuni avan-
tagioase de plată. **Frații Burza, Arad, Boros
Béni-tér 1. :**

Telefon Nr. 991.

Telefon Nr. 991.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare
— — electro-dinamice e fabrica electrotehnică — —**HINTERSEER és BARTH**

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

Avantajile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciom
— cu giulele, neînsemnată consumație de curent. —

Primim repararea specială a mo-
toarelor electrice și mașinilor dy-
namice de orice fabricație. Micilor
industriași li ferăm garnituri întregi
de mașini pe lângă avantajoase
condiții de plată. Prospect și pre-
țuri curente, referindu-vă la zia-
rul acesta se trimit gratis și franco.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta

Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

— Prăvălia: V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și ga-
ranție de mai mulți ani **ciasornice
de turn, școli, castele și cazarme**,
primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în
persoană, prospect face gratuit și trimite
porto-franco ori cui

Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onoraților părinți că în anul școlar 1910-11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, corespunzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supraveghiere generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supraveghierea învățământului, corpului profesorial, pecând a stării sanitare va fi încredințată medicului orășănesc.

Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai un număr restrâns de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

Prospecte trimite la cerere:

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Mașini de scris IDEAL și ERICA
Gramofoane

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la specia listul: Barthelmie György

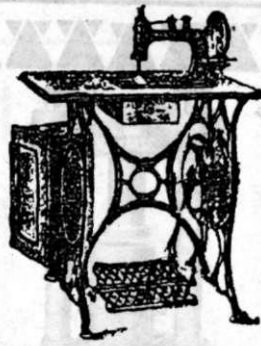
Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — — mehanic din Transilvania. — —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mehanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

Atelierul central al fabricii: Kolozsvár, Dézsma

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, stănit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

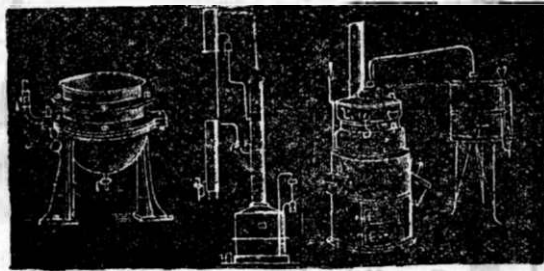
Filiale: Déva, Nagyvárad.

ALBERT LINDENFELD
hărăgar, Hodmezővásárhely, Toldi-u 91.

Se recomandă pentru orice lucrări în acest ram, atât noi cât și reparaturi ca, cazane pentru fert rachiu, aranjamente pentru fabrici de spirt, căldări de spălat, turnătorie de alamă, tigăi, paturi comprestre, pui și instalații de apaducte pe lângă prețuri conven.

: Cumpăr aramă nefolosibilă pentru prețuri mari.

BERNACSIK JOZSEF căldărar și sp
list pentru apa

Oradea mare - Nagyvárad, Kertu

Primește orice lucrări și reparaturi din acest ram, atât hărăgărie și apaducte. Recomandă atenții publicului și arhitecților, nouă invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea latrină invenția superioare celor asemătătoare, cari se află în circulație, pe mecanismul ușor și aplicabil ori-unde. Am fost aplicat 10 ani primul monter la apaductul orășănesc din Oradea mare.

LIMONATA KRISTÁLY

VÉDJEGY

ZSEBEN
HORDHATÓ

LEGOLCSÓBB

KRISTÁLYLIMONADÉ

ÉS LEGJOBB
LIMONADÉ

se poate purta în buzunar,
e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. - Face bune servicii escursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — — fabrica de limonată Kristály a lui — —

KERTÉSZ ERNE

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.